

Landbrugspolitisk redegørelse 2007

Visioner for det Grønlandske Landbrug

Marts 2007

Forord

Med nærværende oplæg som er udarbejdet i tæt samarbejde med landbrugserhvervet forelægger Landsstyret et konkret forslag til en modernisering af landbrugspolitikken byggende på et ønske om at kunne producere fødevarer af høj kvalitet, som efterspørges af forbrugerne og som foregår på bæredygtig vis – både økonomisk, miljømæssigt og kulturelt.

Landbrugspolitikken er formuleret med overordnede mål og med konkrete visioner for udviklingen af landbrugssektoren. Det ligger endvidere indbygget i forslaget, at der vil skulle finde en løbende strukturovervågning sted af hensyn til at kunne styre den overordnede indsats og foretage eventuelle nødvendige tilpasninger i takt med behovene herfor.

Forslaget tager afsæt i landbrugssektorens aktuelle og forventede udfordringer i de kommende år.

I Landsstyrekoalitionsaftale af 25. november 2005, står følgende som overskrift og som overordnet målsætning: ”Udvikling af landbruget og husdyrhold:

- 1) Landsstyret ønsker at assistere med henblik på at realisere en økonomisk bæredygtig udvikling og forøgelse af erhvervslivet omkring det grønlandske landbrug og husdyrhold.
- 2) Landsstyret vil lægge vægt på at øge mulighederne for en grønlandsk selvforsyning af landbrugsprodukter på landbrugsområdet.”

Disse målsætninger er indarbejdet i nærværende landbrugspolitiske redegørelse.

Finn Karlsen
Landsstyremedlem for Fiskeri, Fangst og Landbrug

Indholdsfortegnelse:

Side:

	Resumé	4
	Indledning	6
1.	Landbrugspolitiske visioner, målsætninger, strategier	7
	1.1 Overordnet mål, visioner og konkretisering heraf	8
	1.2 Overordnet mål	10
	1.3 Landbrugspolitiske visioner	11
	1.4 Landbrugspolitiske strategier	12
2.	Offentlig forvaltning af landbrugserhvervet.	12
	2.1 Landbrugsstøtten i Grønland	13
	2.2 Forvaltningens nuværende organisering	16
	2.3 Reform af administrationen af erhvervsstøtte til landbrug	18
	2.4 Smidiggørelse og forenkling af den offentlige forvaltning af landbrugsområdet	19
3.	Landbrugets struktur og organisering	20
	3.1 Infrastruktur	20
	3.2 Strukturudvikling	22
	3.3 Rammebetingelser for landbrugserhvervet	22
	3.4 Større indtjening gennem fokus på at optimere hele værdikæden	23
	3.5 Forbedring af markedsforhold	24
	3.6 Producentvilkår	25
	3.7 Uddannelsesvilkår og forsøgsvirksomhed	25
	3.8 Støttevilkår	26
4.	Landbrugsproduktion – produkter	27
	4.1 Grønsags- og kartoffelproduktion	28
	4.2 Træplantning og plantageanlæggelse	28
	4.3 Turisme	29
	4.4 Husflid	29
	4.5 Mælke- og oksekødsproduktion	29
	4.6 Pelsdyrproduktion	29
	4.7 Tamrenhold	30
	4.8 Fjerkræproduktion	30
5.	Landbrugets økonomi	31
	5.1 Driftsøkonomi	32
	5.2 Samfundsøkonomi	33
6.	Øvrige politiske hensyn	34
	6.1 Internationale forpligtelser	34
	6.2 Fokuseret og efterspørgselsstyret rådgivning og uddannelse	35
7.	Bilagsoversigt	
	Bilag 1, Organisationsdiagram	38
	Bilag 2, Oversigt over love, forordninger og bekendtgørelser om landbrug	39
	Bilag 3, Oversigt over støtte til landbrug i andre lande	40
	Bilag 4, Landsstyrets handlingsplan for aktiviteter	42
	Bilag 5, Landkort over Sydgrønland, oversigt over fåreholdersteder	44

Resumé af landbrugspolitisk redegørelse.

I forordet, indledningen samt i kapitel 1 præsenteres baggrunden for udarbejdelsen af redegørelsen, landbrugserhvervets historie samt faktuelle tal omkring det nuværende landbrug og fåreavl i Grønland. I afsnit 1.1 – 1.4 beskrives de overordnede mål, visioner samt konkretisering heraf samt landbrugserhvervets strategier.

Redegørelsen tager afsæt i landbrugssektorens aktuelle og forventede udfordringer i de kommende år og er formuleret med overordnede mål og med konkrete visioner for udviklingen af landbrugssektoren. Udmøntningen af ovennævnte sker gennem opfølgning og løbende strukturovervågning for at sikre at udviklingen indenfor erhvervet bevæger sig i den ønskede retning.

I kapitel 2 beskrives hvorledes landbrugserhvervet forvaltes, reguleres og hvilke støtteordninger der eksisterer i Grønland i dag, ligesom der er en beskrivelse af hvordan forvaltningen er organiseret. Som det vigtigste er der over flere afsnit en redegørelse om hvordan forvaltningen og erhvervsstøtten ønskes reorganiseret, og ikke mindst hvordan administrationen ønskes smidiggjort og forenklet.

I kapitel 3, som er redegørelsens vigtigste kapitel, redegøres der for den nuværende struktur og organisering af landbruget, ligesom kapitlet fokuserer på spørgsmålet og dermed diskuterer om Grønland skal bibeholde sin nuværende struktur med mindre familiebrug, eller om der skal søges gennemført en strukturændring i landbrugserhvervet, hvor der opbygges større og mere rationelle brugsstørrelser ved udvidelse eller sammenlægning af eksisterende landbrug.

Der er beskrivelser af eksisterende infrastruktur, markedsforhold, producentvilkår og andre betingelser og vilkår landbrugserhvervet er underlagt og derudfra forslag til strategier og handlingsplaner for, hvorledes landbrugserhvervet kan få driftsøkonomisk overskud i de enkelte landbrugsbedrifter. Der behandles emner som værditilvækst og at denne sker via effektivitet og udvikling af landbrugssektoren. I kapitlet er der også forslag om reorganisering af uddannelses- og efteruddannelsesvirksomheden indenfor Grønlands Hjemmestyre.

I kapitel 4 kan der læses om den nuværende landbrugsproduktion og typer af produkter, ligesom der peges på udviklingspotentialer indenfor emner som grønsags- og kartoffelproduktion, træplantning og plantageanlæggelse, turisme, husflid, mælke- og oksekødsproduktion, pelsdyrproduktion, tamrenhold samt fjerkræproduktion.

I kapitel 5 behandles driftsøkonomien og samfundsøkonomien med beskrivelse af hvor stor offentlig støtte der gives til landbrugssektoren. Der lægges op til at der i forvaltningen udarbejdes økonomiske analyser af landbruget, således at forvaltningen i fremtiden kan fremkomme med mere præcise tilkendegivelser om tilskudsbehov i landbruget.

I kapitel 6 er der en beskrivelse af øvrige politiske hensyn i forhold til Grønlands internationale forpligtelser, og der gives pejlemærker for, hvorledes Grønland i relation til landbrugssektoren også forholder sig til globaliseringen og de forpligtelser, som landet skal følge og udvikle, f.eks. WTO-regler og relationerne til det øvrige Norden.

I kapitlet behandles også vigtigheden af en fokuseret og efterspørgselsstyret rådgivning og uddannelse, løbende efteruddannelse samt indsatsen for at tiltrække unge til landbrugssektoren.

Endelig behandles spørgsmålet om forsøgsaktiviteter for at skabe ny nødvendig viden om landbrug, således at landbrugssektoren kontinuerligt kan udvikles og tilpasses de øgende krav og vilkår på verdensplan.

INDLEDNING:

Det grønlandske landbrugs historie:

Det grønlandske landbrug er en del af den nordatlantiske landbrugskultur, således som vi finder den på Færøerne, Island og Norge.

Landbruget har en lang historie i Grønland, strækkende sig tilbage til nordboernes landbrug i middelalderen; fra 980'erne og frem til ca. år 1500.

Vores moderne landbrug strækker sig tilbage til 1783 hvor at nordmanden Anders Olsen og Tuperna fra Nuuk-området slår sig ned i Igaliku som kvægholdere; på ruinerne af nordboernes bispesæde. Deres efterkommere har drevet landbrug i Igaliku frem til i dag. Der har således været drevet landbrug i Grønland i snart 225 år. Det moderne fårehold strækker sig tilbage til 1906, hvor pastor Jens Chemnitz indfører færøske får, som siden suppleres op med statens import i 1915 af islandske får. De første heltidserhvervsfåreholdere opbygger gårde i 1920'erne og 1930'erne, hvor Otto Frederiksen i 1924 blev den første bonde i Qassiarsuk efter nordboerne.

Erhvervet var de første årtier et meget ekstensivt drevet erhverv, som i høj grad var baseret på vintergræsning, med store tab af dyr i snerige vintre. Dette var dog en økonomisk uhensigtsmæssig produktionsform, og erhvervet har gennemgået en større udvikling i de sidste 30 år, hvor produktionen er blevet koncentreret på relativt få brug. Der er videre sket en opbygning af en fornøden staldkapacitet, god fodring og pasning samt nyopdyrkning af jord til hjemmeproduktion af foder.

Det grønlandske landbrug, tal og fakta, anno 2007

- Landbruget er i dag koncentreret primært Narsaq, Qaqortoq og Nanortalik kommuner; med enkelte landbrug i Paamiut og Nuuk kommuner.
- Der er pr. 1/1 2007 i alt 55 besætninger med får samt 2 tamrenbesætninger. Af disse er 51 fuldtidsgårde.
- Den samlede fårebestand, med væddere og beder andrager 21.282 dyr.
- Der er en bestand på 20.390 moderfår, hvilket giver et gennemsnit på 417 moderfår/besætning.
- Det estimeres at den årlige samlede lammeproduktion; er på over 27.000 dyr.
- Derudover findes 215 heste, 24 stk. kvæg samt ca. 3.000 tamrener.

- Græsningsområderne er fundamentet for landbruget, og er i en Nordatlantisk kontekst gode græsgange for drøvtyggere; får, kvæg og tamrener.
- Der er kortlagt et græsningspotentiale for over 70.000 moderfår i Narsaq, Qaqortoq og Nanortalik kommuner.
- De samlede græsningsressourcer kan formodes at ligge på over 100.000 moderfår i SV-Grønland.
- Der forefindes stadig betydelige dyrkbare områder i de sydvestgrønlandske dalstrøg.

1. Landbrugspolitiske visioner – målsætninger – strategier for landbrugsudviklingen frem til 2015.

De store udfordringer for landbruget giver behov for en fremadrettet indsats på en række områder. Indsatsen skal medvirke til at sikre landbrugserhvervet muligheden for en vækst, som afspejler de behov, som forbrugere har for produkter fra erhvervet og som i videst mulige omfang harmonerer med andre ønsker til samfundsudviklingen.

Udfordringerne skal søges løst i tæt samarbejde med erhvervet selv, igennem Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut (SPS) og Landbrugsrådet.

Følgende fokusområder skal der satses på:

Bedre incitamentsstrukturer for erhvervets udøvere, for herigennem at opnå en bedre ressource- og kapacitetsudnyttelse af såvel offentlige som private investeringer i landbrugssektoren.

Smidiggørelse af administration og regelforenklning, blandt andet ved at gøre forvaltningen mere smidig, anvende bedre IT-løsninger i administrationen og lempe reglerne på landbruget i relevant omfang.

Målrettede initiativer omkring innovation og produktudvikling ved blandt andet at forbedre samspillet mellem SPS og andre erhvervsfremmeaktører og virksomhederne samt en fortsat kompetent udvikling af Konsulenttjeneste for Landbrug.

Sikring af faglighed i rådgivning og administration samt styrket kompetenceudviklingsindsats gennem øget fokus på uddannelse og efteruddannelse af erhvervsudøvere.

Fokusområderne vil dels blive hæftet op på det overordnede mål og visionerne for landbrugssektoren, dels skulle udmøntes i konkrete initiativer, hvor der for hver af disse i det videre forløb vil skulle være en ansvarlig for gennemførelsen heraf.

1.1 Overordnede mål, visioner og konkretisering heraf

Som det allerede er beskrevet i den fødevarepolitiske redegørelse til EM 2004, spiller fødevarerproduktionen en betydelig rolle i det grønlandske samfund.

Alle selvstændige samfund ønsker at have en vis grad af fødevarer sikkerhed, dels med tanke på kvalitet men også af hensyn til forsyningssikkerhed. Graden af selvforsyning afhænger af de naturlige muligheder.

Målet med en landbrugspolitik er således at sikre den nødvendige produktion af landbrugsprodukter i forhold til den valgte grad af fødevarer sikkerhed. I 2006 blev der slagtet 21.390 lam, svarende til 344 tons og 1.440 får svarende til 35 tons på slagteriet i Narsaq svarende til at hver person i Grønland konsumerer 6,6 kg. lamme-/fårekød pr. år. Importen af kødprodukter udgør ca. 55 kg.¹ pr. person/år. For at hjemmemarkedsproduktionen af kød skal overgå importen af kød alene ved en forøgelse af lammeproduktionen, er det nødvendigt med næsten en fordobling af produktionen, hvilket må antages at være en meget ambitiøs målsætning.

Sunde fødevarer er videre en forudsætning for et sundt liv, ligesom produktion og tilberedelse af fødevarer har stor kulturel betydning. Hertil kommer, at produktionen giver anledning til indtjening og beskæftigelse for mange, samt sikrer bosætningen i landdistrikter. De overordnede mål med en landbrugspolitik, kan opsummeres i følgende punkter:

- Sikre forsyningerne
- Sikre forbrugerne rimelige priser på fødevarer
- Sikre landbrugsbefolkningen en rimelig levestandard
- Sikring af en stabil indtægt i landbruget
- Stabilisere markederne
- Forøge landbrugets produktivitet ved at fremme den tekniske udvikling og sikre en løbende strukturtilpasning
- Sikring og forbedring af konkurrenceevnen
- Fødevarer sikkerhed og kvalitet
- Miljø og landbrugspolitik
- Supplerende og alternative indtægter for landmandsfamilierne

¹ Ifølge Grønlands Statistik udgør importen af kødprodukter ca. 3000 tons pr. år.

Hvis det antages, at hver person i Grønland konsumerer 100 kg. kød og kødprodukter pr. år udgør lamme- og fåreproduktionen ca. 7% af det totale konsum, importen 55% og det øvrige kødkonsum, hvaler, sæler, rensdyr mv. 38%.

Ovennævnte punkter er i overensstemmelse med de landbrugspolitiske synspunkter, som i dag gør sig gældende i de lande som vi normalt sammenligner os med.

For de grønlandske landbrugsprodukters vedkommende er der overvejende tale om en produktion rettet mod afsætning på hjemmemarkedet. En undtagelse er tamrenholdererhvervet i Sydgrønland samt eksporten af fåreskind og fåre- og lammeuld, som primært er rettet mod salg til udlandet. En større eksport af grønlandske landbrugsprodukter, specielt lammekød, er ikke aktuell i nærmeste år, idet hjemmemarkedet ikke er mættet. Fremtidig eksport vil sandsynligvis være en nicheproduktion for enkelte produktgrupper, eksempelvis kan grønlandsk lam muligvis eksporteres til det internationale gourmetmarked.

Landbrugssektoren finansieres delvist af subsidier fra landskassen, specielt til at opretholde og udvikle produktionen af lammekød samt andre landbrugsproduktioner, ligesom lammeproduktionen er beskyttet gennem en afgift på import af udenlandsk fåre- og lammekød. Importafgift/told og importkvoter er internationalt set ikke et særsyn, og anses for nødvendigt af de fleste lande for at opretholde en national landbrugsproduktion.

Subsidiepolitikken og strukturpolitikken bliver de vigtige omdrejningspunkter i landbrugspolitikken. Tilsvarende er arbejdsindsatsen for at effektivisere og tilpasse produktionen til efterspørgslen fra markedet et vigtigt omdrejningspunkt.

Landsstyret finder det derfor afgørende at få formuleret en landbrugspolitik baseret på overordnede mål og visioner, som skal understøttes af konkret handling for at opfylde disse.

At Grønland i det hele taget har landbrug som et relevant erhverv skyldes at SV-Grønland har gode naturlige ressourcer for udviklingen af et græsningsbaseret landbrug:

- Et bjergrigt område, men med opdyrkningsmuligheder i dalstrøg og på fjeldsider.
- Gode og rigelige græsningsressourcer for drøvtyggere som får, kvæg og tamrener.
- Der er i Nanortalik, Narsaq og Qaqortoq kommuner beregnede græsningsressourcer til ca. 70.000 moderfår m. lam
- Samlede græsningsressourcer, i hele SV-Grønland, fra 59 grader Nord - til 64 grader Nord kan beregnes til at give mulighed for over 100.000 moderfår.

Således er der et betydeligt udviklingspotentiale for et græsningsbaseret landbrug i SV-Grønland.

Trods disse gunstige græsningsressourcer må det også konstateres, at markedet i dag globalt set er sådan, at landbruget ikke alene i markedspriserne kan skabe sig dækning for sine produktionsomkostninger. Hvorfor det er nødvendigt med subsidier til landbruget.

1.2 Overordnede mål

De to aktører som skal tilgodeses i det overordnede mål er hhv. forbrugeren og producenten.

Målet for forbrugeren er, at denne skal være sikret en forsyning af grønlandsk producerede fødevarer af god kvalitet til en rimelig pris.

Producenterne skal være sikret et tilstrækkeligt indtægtsgrundlag samt udviklingsmuligheder som sikrer en stadig produktion af grønlandske fødevarer.

Endvidere bør det være et krav, at denne produktion fortsat sker på et naturmæssigt bæredygtigt grundlag, såvel med tanke på græsningsressourcen samt dyrevelfærd.

Nedenstående gengives Landsstyrets forslag til det overordnede mål for de kommende års landbrugspolitik:

Forbrugerne skal være sikret en forsyning af grønlandsk producerede fødevarer til rimelige priser og med en god kvalitet.

Producenterne indenfor det grønlandske landbrug skal have mulighed for at opnå et rimeligt indtægtsgrundlag samt udviklingsmuligheder som sikrer en stadig produktion af fødevarer i Grønland, produceret på en bæredygtig måde.

Målet er således at skabe et grønlandsk landbrug som består af effektive, rentable og kvalitetsbevidste landbrug med et rimeligt indtægtsniveau, og som er i fortsat udvikling med en produktion, som foregår på en bæredygtig måde.

Forudsætningen for at nå målet er, at der skabes en vækst inden for landbrugssektoren, idet den nuværende produktion ikke kan imødekomme forbrugernes efterspørgsel og er for lille til at sikre en god kapacitetsudnyttelse på slagteriet i Narsaq. Landsstyret mener, at en af forudsætningerne for en højere produktion er en forhøjelse af produktiviteten pr. moderfår.

En bæredygtig vækst inden for sektoren forudsætter en tilfredsstillende indtjening hos producenterne, skabt gennem en større konkurrencedygtighed i produktion og afsætning af kvalitetsprodukter og øget produktforædling/detailproduktion.

Således vil Landsstyret lægge vægt på at øge mulighederne for en grønlandsk selvforsyning af landbrugsprodukter på landbrugsområdet, jfr. Koalitionsaftalen.

1.3 Landsbrugspolitiske visioner

At nå det overordnede landbrugspolitiske mål kræver derfor velegnede rammebetingelser omkring landbrugssektoren.

Landsstyret har derfor følgende vision for rammebetingelserne for landbrugssektoren:

Landsstyret ønsker at assistere med henblik på at realisere en økonomisk bæredygtig udvikling og forøgelse af erhvervslivet omkring det grønlandske landbrug og husdyrhold.

Visionen er således, at der skal skabes nogle rammer, som giver optimale betingelser for etablering og udvikling af effektive virksomheder indenfor landbrugssektoren og som understøtter en bæredygtig fødevarerproduktion, produktudvikling og afsætning.

Vision for rammebetingelserne for landbrugssektoren

Det grønlandske samfunds rammer for etablering og udvikling af virksomheder inden for landbrugssektoren fremmer og understøtter en bæredygtig fødevarerproduktion, produktudvikling og afsætning, hvor dette vurderes som samfundsøkonomisk rentabelt.

Målet om at opnå en bedre og mere effektiv udnyttelse af landets fødevarerressourcer og en større egenproduktion, der afspejler forbrugernes efterspørgsel kræver en fokuseret uddannelsesindsats samt relevante forsøgs- og udviklingsprojekter på landbrugsområdet.

Landsstyret har derfor følgende vision for innovation og kompetenceudvikling omkring landbrugssektoren, både for primærproducenterne, forarbejdnings- og afsætningsledet:

Vision for innovation og kompetenceudvikling omkring landbrugssektoren

Innovation og kompetenceudvikling er en væsentlig drivkraft for udviklingen af levedygtige virksomheder inden for landbrugssektoren.

Der er behov for faste rammer for finansiering af nye landbrugsproduktioner indenfor gartneri og husdyrbrug – med tanke på såvel *låntagning, udviklingstilskud samt lånegarantier*. Innovative tiltag, med nye produktioner indenfor landbrugssektoren, vil fordrer en adgang til ekstraordinære udviklingsmidler, udenfor den egentlige erhvervsstøtteordning, af en størrelse som gør at nye initiativer kan realiseres. På denne baggrund er det nødvendigt at vurdere størrelsen af de nødvendige offentlige udviklingsmidler til virkeliggørelsen af nye produktioner.

1.4 Landbrugspolitiske strategier.

Det er Landsstyrets opfattelse, at udviklingen skal foregå ved at skabe sammenhæng mellem bevillingerne på Landstingets finanslov og de udviklingstiltag, som erhvervet i samarbejde med forvaltningen finder nødvendige.

Det er i udgangspunktet Landsstyrets holdning, at bevillinger på Landstingets finanslov skal forudsætte et positivt bidrag til samfundsøkonomien. Et positivt bidrag til samfundsøkonomien skal ses i sammenhæng med ønsket om at opretholde en vis grønlandsk fødevarerikkerhed, såvel i forhold til kvantitet som i forhold til kvalitet af fødevarer.

Således vil Landsstyret prioritere bevillingerne til udvikling, uddannelse og innovation under den forudsætning, at de driftsøkonomiske forhold for landbruget tilrettelægges således, at der skabes en reel mulighed for rentabel drift.

For at tydeliggøre de politiske ønsker og krav til landbrugssektoren vil Landsstyret efter behov fremlægge forslag til ændring af lov om landbrug, og Landsstyret har herudover udarbejdet en handlingsplan, som er vedlagt som bilag 4.

2. Offentlig forvaltning af landbrugserhvervet.

Hvorfor offentlig forvaltning af landbrugserhvervet?

Offentlig forvaltning kan have flere formål, fra blot et ønske om at kunne medvirke og regulere på ganske enkelte områder, som anses for samfundsmæssigt vitale, til at være en næsten fuldstændig planøkonomisk forvaltning, hvor erhvervet drives og udvikles alene i forhold til offentlige prioriteringer.

Landbrugserhvervet her i landet har i de senere år været underlagt en forholdsvis høj grad af offentlig regulering, idet indkomstforholdene generelt i erhvervet har været af en sådan karakter, at der til erhvervet løbende har skullet tilføres væsentlige offentlige støtte- og udviklingsmidler.

Herudover har det offentlige nogle miljø- og ressourcemæssige forpligtelser såvel lokalt som i forhold til Grønlands omdømme nationalt og internationalt. Her kan nævnes forhold som dyrevelfærd, naturforvaltning, fødevarer sikkerhed mv. Alle områder, som kræver lovgivning og regulering.

2.1 Landbrugsstøtten i Grønland

I finanslov 2007 optræder to hovedkonti med direkte relation til landbrugserhvervet, henholdsvis konto 50.08.16, Finansieringsstøtte til landbrugserhvervet og konto 50.08.17, Udviklingsstøtte til landbrugserhvervet. Herudover indeholder aktivitetsområde 51, Erhvervsstøtte finanslovsmidler til anvendelse i landbrugserhvervet, godt 30% er rentebærende lån, hvor resten er rente- og afdragsfrie lån.

Der er tale om konti indeholdende meget forskellige aktiviteter indenfor følgende områder:

1. Direkte landbrugsstøtte, i form af direkte driftstilskud
2. Støtte til landbrugsrelateret industri
3. Innovative tilskud/udviklingstilskud
4. Støtte til infrastrukturen i det åbne land og visse bygder i Sydgrønland
5. Bevillinger til undervisning og forskning/demonstrationsforsøg
6. Bevillinger til administration og rådgivning indenfor landbrugserhvervet
7. Støtte til udvikling af de enkelte landbrugsenheder.

Ad.1: Den direkte landbrugsstøtte,

som udgør størstedelen af bevillingen på hovedkonto 50.08.16, er støtte til at landbrugerne er sikret et rimeligt indtægtsgrundlag.

Navnlig moderfårspræmien, kartoffeltilskud samt uldtilskud er direkte landbrugsstøtte. Indhandlingstilskuddet kan både opfattes som et tilskud til råvareleverandøren såvel som et tilskud til producenten. Hvorfor dette forventeligt indgår i overvejelserne i forbindelse med prisforhandlinger mellem SPS og Neqi A/S.

Endvidere er indhandlingstilskuddet et incitament til at levere slagtedyrene til et godkendt slagteri, med deraf følgende positive beskæftigelsesmæssige effekt for lokalsamfundet.

Ad.2: Støtten til landbrugsrelateret industri

omfatter en underskudsdekning til slagteriet Neqi A/S, som i øjeblikket er den eneste slagterivirksomhed i landet med kapacitet til at slagte over 20.000 lam og får pr. år.

Slagteriet Neqi A/S er i dag et 100% ejet datterselskab af KNI A/S, som igen er 100% ejet af Grønlands Hjemmestyre. Underskudsdekningen har sit udgangspunkt i forhandlingerne vinteren 2004 mellem repræsentanter for SPS, Landbrugsrådet/Konsulenttjenesten for Landbrug, Neqi A/S og Direktoratet for Erhverv, Arbejdsmarked og Landbrug. Grundet logistiske ændringer i slagteriets linie bør der ske en fornyet analyse af, hvornår slagteriets når en nulpunktsomsætning.

Underskudsdekningen på hovedkonto 50.08.16 er beregnet ud fra den forudsætning, at slagteriet ikke vil kunne producere med driftsmæssig balance før leverancen af råvarer kommer op på 26.000 slagtelam.

Uanset denne underskudsdekning, har slagteriet Neqi A/S produceret med underskud i såvel 2005 og 2006. Grønlands Hjemmestyre betaler således indirekte en yderligere underskudsdekning gennem økonomiske bidrag fra moderselskabet KNI A/S.

Ad.3: Innovative tilskud/udviklingstilskud

Formålet med udviklingstilskuddene er at fremme og udvikle bestemte områder, som fremadrettet vil kunne bidrage til udvidelse af eksisterende produktioner eller udvikling af nye.

Hovedparten af finanslovsmidlerne til udvikling af landbrugserhvervet kommer i dag fra erhvervsstøtteområdet i form af støtte til opdyrkning samt støtte til køb af maskiner og driftsbygninger.

Herudover er der på hovedkonto 50.08.16 afsat mindre beløb til udviklingsprojekter. Disse midler har primært fundet anvendelse i forbindelse med forundersøgelser af nye produktioner, samt som tilskud til nye fåreholderes etablering.

Ad.4: Støtte til infrastrukturen i det åbne land, vejanlæg

Ret beset er der ikke tale om direkte landbrugstilskud, men derimod om landskassetilskud til udbygningen af infrastrukturen, således som det er en offentlig opgave at etablere vejanlæg og andre infrastrukturanlæg i andre dele af samfundet. Ifølge Direktoratet for Bolig og Infrastruktur er vejanlæg anlagt af landbrugere at betragte som private veje.²

Ad.5: Bevillinger til undervisning og forskning/demonstrationsforsøg

Der er tale om bevillinger til driften af Fåreholderskolen, hvor der tilbydes undervisning i henhold til landtingsforordning nr. 2 af 31. maj 1999 om erhvervsuddannelser og erhvervsuddannelseskurser.

Herudover anvendes der offentlige midler til driften af forsøgsvirksomheden på Upernaviarsuk forsøgsstation. Der er tale om en virksomhed som strækker sig tilbage til grundlæggelsen af fåreavlstationen i 1915, og som i dag drives med midler fra hovedkonto 50.08.17.

² Landbrugserhvervets fortolkning og praksis igennem mange år har været, at veje mellem anløbssted og gårdene anlægges af kommunerne, hovedsagligt med lokale landmænd som "entreprenører", anses som offentligt anlagte veje. Kun egentlige markveje, som fører ud til marker, kan betegnes som private veje.

Upernaviarsuk forsøgsstation er endvidere det grønlandske landbrugs ansigt udadtil, og besøges af mange turistgrupper samt officielle delegationer gennem sommeren. Upernaviarsuk er en af de vigtigste turistattraktioner i Sydgrønland, navnlig med tanke på økoturismen, hvor turisterne ønsker at se virkningen af den globale opvarmning og erhvervsændringer i den forbindelse.

Ad.6: Bevillinger til administration og rådgivning indenfor landbrugserhvervet

Bevillinger til administration og rådgivning anvendes på to områder, hvor den væsentligste aktivitet er henlagt til Konsulenttjenesten for Landbrug. Herudover gives der tilskud til Fåreholderforeningen SPS, hvor tilskuddet er øremærket til Fåreavlens Administrationskontor. Bevillingerne er i Finansloven afsat på hovedkonto 50.08.17.

Ad 7: Støtte til udvikling af de enkelte landbrugsenheder

Over bevillingerne til erhvervsstøtten, aktivitetsområde 51 i Finansloven ydes der støtte til de enkelte landbrugere gennem større eller mindre andele af rente- og afdragsfrie lån i forbindelse med optagelse af erhvervsstøttelån til reparations- og vedligeholdelsesarbejder på såvel faste anlæg som på maskiner og øvrige driftsmidler.

Oversigt over finanslov 2007 med overslagsår 2008-2010

--- 1.000 KR. ---

Direkte landbrugsstøtte	Hovedkonto	FL 2007	BO 2008	BO 2009	BO 2010
Indhandlingstilskud	50.08.16	kr. 6.900	kr. 6.900	kr. 5.900	kr. 5.900
Moderfårstilskud, kartoffeltilskud mv	50.08.16	kr. 3.500	kr. 3.000	kr. 2.700	kr. 2.700
I alt		kr. 10.400	kr. 9.900	kr. 8.600	kr. 8.600

Industritilskud	Hovedkonto	FL 2007	BO 2008	BO 2009	BO 2010
Underskudsdekning slagteri	50.08.16	kr. 1.381	kr. 753	kr. 211	kr. 211
I alt		kr. 1.381	kr. 753	kr. 211	kr. 211

Innovative tilskud/udvikling	Hovedkonto	FL 2007	BO 2008	BO 2009	BO 2010
Tilskud til etablering	50.08.16	kr. 200	kr. 100	kr. 100	kr. 100
Tilskud til udviklingsprojekter	50.08.16	kr. 300	kr. 300	kr. 300	kr. 300
I alt innovative tilskud		kr. 500	kr. 400	kr. 400	kr. 400
I alt	50.08.16	Kr. 12.281	Kr. 11.053	Kr. 9.211	Kr. 9.211

Administration og rådgivning	Hovedkonto	FL 2007	BO 2008	BO 2009	BO 2010
Konsulenttjenesten	50.08.17	kr. 1.494	kr. 1.350	kr. 1.220	kr. 1.220
Landbrugsrådet	50.08.17	kr. 125	kr. 110	kr. 100	kr. 100
Fåreholderforeningen SPS	50.08.17	kr. 400	kr. 400	kr. 400	kr. 400
I alt		kr. 2.019	kr. 1.860	kr. 1.720	kr. 1.720

Undervisning/forskning	Hovedkonto	FL 2007	BO 2008	BO 2009	BO 2010
Upernaviarsuk	50.08.17	kr. 3.007	kr. 2.707	kr. 2.440	kr. 2.440
I alt		kr. 3.007	kr. 2.707	kr. 2.440	kr. 2.440

Infrastruktur	Hovedkonto	FL 2007	BO 2008	BO 2009	BO 2010
Vejanlæg	50.08.17	kr. 500	kr. 500	kr. 500	kr. 500
I alt		kr. 500	kr. 500	kr. 500	kr. 500

	Hovedkonto	FL 2007	BO 2008	BO 2009	BO 2010
I alt	50.08.17	Kr. 5.526	Kr. 5.067	Kr. 4.660	Kr. 4.660

ESU-midler til landbruget	Hovedkonto	FL 2007	BO 2008	BO 2009	BO 2010
Rentebærende udlån	50.07.42	Kr. 7.842 ³	Kr. 2.100	Kr. 2.300	Kr. 2.300
Rente- og afdragsfrie udlån	51.07.45	kr. 2.000	kr. 2.000	kr. 2.000	kr. 2.000
Indfrielse af garantier for lån til grovvarekøb	50.07.50	kr. 500	kr. 500	kr. 500	kr. 500

Over erhvervsstøttemidlerne er der i 2007 afsat kr. 2 mio. direkte til landbrugserhvervet som rente- og afdragsfrie lån. Disse midler kan anvendes til alle formål indenfor rammerne af erhvervsstøtteforordningen, men i 2007 vil en betydelig del gå til betaling for opdyrkning. Der er indenfor de første 3 måneder af 2007 disponeret 1,4 mio. kroner til opdyrkningsformål, hvorfor der kun er et beskedent beløb tilbage til øvrige formål indenfor landbrugserhvervet.

De offentlige støttemidler omfatter direkte landbrugstilskud på 10,4 mio. kr., og tilskud til etablering på 0,2 mio. kr. samt rente- og afdragsfrie lån på 2 mio. kr. Samlet 12,6 mio. kr., svarende til et gennemsnitligt på ca. 250.000 kr. pr. landbrug, jf. afsnit 5. Forholdene svarer omtrent til situationen i det nordlige Sverige samt Island, men er under niveauet i Norge (jf. Nødvendige Landbrugspolitiske tiltag”, DfE, 2004).

Til kort orientering kan det i bilag 3 ses, hvordan andre landes støtte til landbrug er.⁴

2.2 Forvaltningens nuværende organisering

Landbrugsområdet har siden 1. april 2006 været forvaltet under Landsstyreområdet for Fiskeri, Fangst og Landbrug.

³ Forventer at fiskerierhvervet anvender ca. 1,5 mio. kr. af bevillingen, resten af landbruget.

⁴ Bilaget er udarbejdet af konsulenttjenesten for landbrug.

Landbrugsafdelingen i Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug består af en fuldtids medarbejder på konsulent/AC-fuldmægtig niveau, og denne medarbejder er fast sekretær for Landbrugsrådet. Landsstyret nedsatte Landbrugsrådet i 1993, med det formål at rådet skulle være rådgivende for Landsstyret i landbrugsanliggender.

Landbrugsrådet er i henhold til budgetbidragene i Finanslovens hovedkonti for landbrug tillagt beslutnings- og disponeringskompetence i forhold til forskellige landbrugsformål.

I henhold til de forvaltningsretslige regler kan Landsstyret kun uddelegere beslutnings- og dispositionskompetence ved lov.

Landsstyret vil til EM 2007 fremlægge forslag til ændring af lov om landbrug, således at Landbrugsrådet eksistens og kompetencer bliver fastsat ved lov.

Hvilke fremtidige kompetencer Landbrugsrådet skal tillægges udover retten til at være høringspart i landbrugssager, vil Landsstyret søge afklaret blandt andet i dialog med fåreholderforeningen SPS, Konsulenttjenesten for fåreavl og Landbrugsrådet.

Landbrugsrådets nuværende organisering ses i bilag 1, Organisationsplan for Landbrugsrådet.

Som nævnt under ovenstående afsnit om landbrugsstøtten i Grønland, er Finanslovens bevilling til uddannelse og forskning henlagt til Landsstyreområdet for Fiskeri, Fangst og Landbrug og ikke som for de fleste andre erhvervsuddannelsesaktiviteters vedkommende lagt under Landsstyreområdet for Erhvervsuddannelser mv.

Jf. senere afsnit 3.7 skal Landsstyret anbefale, at de erhvervsfaglige uddannelser indenfor landbrugsområdet får samme status som øvrige erhvervsfaglige uddannelser og såvel bevillingsmæssigt som forvaltningsmæssigt henlægges under Landsstyreområdet for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelse.

Denne anbefaling udspringer ikke fra en forhåbning om større bevillinger, men derimod fra at de bevilgede midler måtte kategoriseres med den rette benævnelse; som midler til undervisningsområdet og ikke som erhvervstilskud.

Den gældende bekendtgørelse af 12. september 1994 om fåreholderuddannelsen angiver uddannelsens indhold mv. og forudsætter et brancheudvalg for landbrugsområdet.

I forbindelse med eventuel bevillingsmæssig tilbageførsel af uddannelsen til Landsstyreområdet for Erhverv mv. bør denne bekendtgørelse gøres til genstand for nødvendig revision.

2.3 Reform af administrationen af erhvervsstøtten til landbrug

Landbrug er et relativt kapitalintensivt erhverv set i forhold til det mulige afkast, hvorfor der er brug for lånekapital som ikke altid matcher de muligheder, som det private finansielle marked stiller til rådighed. Det grønlandske landbrug har i de sidste 40-50 år været afhængigt af offentlig lånekapital og støtte til opbygningen af erhvervet, primært igennem erhvervsstøtteordningen.

En yderligere årsag til behovet for offentlig støtte- og lånefinansiering må søges i det grønlandske landbrugs isolerede placering, med få aktører under vanskelige produktionsforhold, som mindsker pantets sikkerhedsværdi – og dermed gør det mindre interessant for kommercielle finansieringskilder.

En fortsat vækst i landbrugsproduktionen hos primærproducenterne, for såvel at udnytte stordriftsfordele som for at udvide den totale landbrugsproduktion, vil kræve en betydelig kapital til udvidelse af produktionsapparatet. Det vil være nødvendigt med investeringer i såvel driftsbygninger, avlsdyr, maskiner og udvidelse af markarealer.

Alle landbrugere har jævnligt berøring med erhvervsstøtteadministrationen. Der er for den enkelte landbruger typisk tale om, at denne har flere lån til anskaffelse af anlægsaktiver samt en årlig foderkredit.

Fra såvel erhvervets side som fra politisk hold, er der et ønske om at smidiggøre forvaltningen på dette område og undgå eventuel dobbelt administration.

Erhvervsstøtteordningen er i sin form en blanding af lån og støtte, hvor støtten gives i form af rente- og afdragsfrie lån. Herudover har erhvervsstøtteordningen specifikt medvirket ved at kunne tilbyde færeholderne 1-årig finansiering af landbrugernes grovvarekøb.

Det kunne sandsynligvis smidiggøre ordningen såfremt, der sker en skarpere adskillelse mellem lån og støtte, således at der undgås et forholdsvis omfattende dokumentudarbejde i de tilfælde, hvor der er tale om støtte.

På længere sigt kunne den administrative lånebehandling varetages af kommercielle banker, men det vil sandsynligvis fortsat i et væsentligt omfang være nødvendigt, at det offentlige også involverer sig i de egentlige lånesager, alene af den årsag, at kreditvurdering og sikkerhedsstillelse for lån i forhold til kommercielle bankers krav kun vil kunne opfyldes af et fåtal af landbrugerne.

Endeligt er det påkrævet, at der sker en revurdering af det finansielle behov, som landbrugs-erhvervet har for de kommende år, såfremt erhvervet skal kunne effektiviseres og styrkes med henblik på en egentlig produktionsudvidelse.

REFORM AF ADMINISTRATIONEN AF ERHVERVSSTØTTEN TIL LANDBRUG

Aktivitet

Der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal fremkomme med et forslag til en ny ordning omkring forvaltning af erhvervsstøtte til landbrugsformål, som tager højde for ønsket om at smidiggøre administrationen og bringe den tættere på brugerne.

Antagelse

At der kan findes en forvaltningsmæssig forsvarlig model, hvor en del af administrationen placeres under Konsulenttjenesten for Landbrug.

Tidsplan

Forslag til ny model ligger klar ultimo 2007 med henblik på høring samt indarbejdelse af Landsstyrets forslag til finanslov for 2009.

2.4 Smidiggørelse og forenkling af den offentlige forvaltning af landbrugsområdet.

Flere offentlige forvaltningsopgaver kan med fordel omlægges og smidiggøres til glæde for såvel forvaltningen som landbrugserhvervet.

Eksempelvis er forvaltningen af græsningsområder i forhold til udsætning af husdyr fordelt over flere ressortområder og institutioner, hvilket kan føre til at opgaverne ikke gennemføres tilstrækkeligt betids i forhold til landbrugserhvervets behov og ønsker.

På denne baggrund anbefales det, at det nugældende regelsæt for landbrugsudøvelse gennemgås og revideres i fornødent omfang.

STØRRE BRUGERVENLIGHED I FORVALTNING AF REGLER

Aktivitet

Evaluering af det eksisterende regelgrundlag på landbrugsområdet og eventuel udarbejdelse af forslag til nye bekendtgørelser på baggrund heraf.

Antagelse

At der kan ske smidiggørelse af forvaltningen og sikres landbrugserhvervet et bedre overblik over mulige udviklingstiltag på længere sigt.

Tidsplan

Forslag til nye bekendtgørelser, og evaluering af øvrige bekendtgørelser gennemføres i løbet af 2007/2008.

3. Landbrugets struktur

Overordnet set drives landbruget i dag på basis af enkeltmandsejede brug, hvilket betyder, at der er forholdsvis mange mindre brug, som dog for de flestes vedkommende forventes at danne grundlag for en fuldtids erhvervsindkomst for landbrugeren og dennes familie. I visse tilfælde er der tale om at 2 generationer er fælles om samme landbrug.

Selvom Grønland pt. har den største gennemsnitlige besætningsstørrelse for fåreavlsbrug i Norden; med 417 dyr/besætning i gennemsnit, har erhvervet i sin nuværende struktur et subsidiebehov, da pris- og markedsforhold sammenholdt med det her i landet gældende omkostningsniveau ikke betinger en tilstrækkelig indkomst på basis af en gennemsnitlig leverance i 2006 til slagteriet i Narsaq på 465 lam.

Det grønlandske landbrug har siden 1960'erne gennemgået en hastig strukturudvikling, fra mange meget små brug, mod situationen i dag hvor næsten alle brug er større heltidserhvervsbrug. Denne udvikling er fortsat nødvendig for at kunne effektivisere og rationalisere landbrugsdriften med henblik på at reducere subsidiebehovet.

Der er et potentiale for en udvidelse af de mindre besætninger, om end der er tale om et øvre loft for hvor stor en enkeltmandsdrevet besætning kan være, med tanke på arbejdsbyrden. På nuværende tidspunkt og med det nuværende teknologiske niveau, ligger den øvre besætningsstørrelse på ca. 600 vinterfodrede dyr pr. enkeltmandsejede fårebrug.

Spørgsmålet er, om Grønland skal bibeholde sin nuværende struktur med mindre familiebrug, eller om der skal søges gennemført en strukturændring i landbrugserhvervet, hvor der opbygges større og mere rationelle brugsstørrelser, herunder ved samarbejde eller sammenlægning af eksisterende landbrug, hvis det i øvrigt fysisk/geografisk kan lade sig gøre. Der kan være afsondrede steder, hvor sammenlægning kan være vanskelig mellem nærmeste naboer.

Til denne diskussion hører de muligheder, der er, for at etablere associeret virksomhed i tilknytning til landbrugsbedriften. Dette er allerede igangsat, f.eks. indenfor turisme, kartoffelproduktion, gartneri og andet. I den sammenhæng bør man være opmærksom på at jo større besætninger er, som drives med fåreavl, vil mulighederne for associerede produktioner være begrænsede.

Helt overordnet er det Landsstyrets målsætning, at der skabes forudsætninger for driftsøkonomisk overskud i de enkelte landbrugsbedrifter.

3.1 Infrastruktur.

En væsentlig betingelse for at drive et intensivt landbrug er, at der er eller kan etableres en fornuftig infrastruktur til understøttelse af erhvervsudøvelsen.

Ved infrastruktur forstås bredt vej- og kajanlæg, vand- og energiforsyning, vareforsyning og adgang til børneskole, renovationsforhold m.m. Jo bedre infrastrukturen er udbygget, specielt med tanke på veje og anløbssteder, vil mulighederne for maskinfællesskaber, med tanke på store landbrugsmaskiner til nyopdyrkning, blive bedre.

I forbindelse med udbygningen af infrastrukturen spiller miljøet også en vigtig rolle, idet samfundet naturligvis er forpligtet til at værne om en forholdsvis skrøbelig arktisk natur. Der er endvidere en større miljømæssig opgave omkring bortskaffelse af storskrald udenfor byer og bygder; primært metalaffald. Udfordringen er at finde grundlaget for et teknisk og økonomisk samarbejde mellem de lokale myndigheder/kommunerne og Grønlands Hjemmestyre.

Til eksempel på infrastrukturanlæg kan også nævnes, at der i dag er et vejnet på ca. 200 km traktorveje i Sydgrønland, og den nuværende beløbsramme på Finansloven på 0,5 mio. kroner anvendes primært til at vedligeholde det eksisterende vejnet. Traktorvejene betragtes som private veje, jf. dog afsnit 2.1 ad 4). En egentlig større udbygning af vejnettet vil kræve betydeligt større bevillinger. Endvidere kan det bemærkes at bevillingen har ligget uændret på samme niveau, uden pristalsregulering, siden starten af 1990'erne.

Med hensyn til arealadministration af landbrugsarealer er Direktoratet for Natur og Miljø i øjeblikket i gang med arbejde på et digitalt arealforvaltningssystem (GIS), og landsbrugsarealerne er et naturligt og nødvendigt område at inddrage i den digitale arealforvaltning.

Afslutningsvis skal det nævnes, at landbrugserhvervet og andre interesseparter taler for anlæggelse af mikrovandkraftsværker til energiforsyning af de sydgrønlandske gårde. Landsstyret skal i den forbindelse anbefale, at der foretages en nærmere undersøgelse af de tekniske og samfundsøkonomiske fordele og ulemper ved en massiv overgang fra dieselelværker til mikrovandkraftsværker i fåreholderdistrikterne.

Det foreslås videre at erfaringerne med anlæggelse af mikrovandkraftværker og deres finansiering i de islandske landdistrikter, herunder støtteprogrammernes opbygning, belyses i denne sammenhæng.

INFRASTRUKTUR EN VÆSENTLIG FORUDSÆTNING FOR ERHVERVSUDVIKLING

Aktivitet

Udarbejde fortegnelse og eksisterende og fremtidige infrastrukturanlæg, som har afgørende betydning for landbrugserhvervet. Udarbejde en prioriteringsliste for fremtidige infrastrukturinvesteringer i landbrugsdistrikterne.

Antagelse

At der er et generelt ønske om udvikling af landbrugserhvervet.

Tidsplan

Investeringsbehov og planer for de næste 10 år ligger klar i løbet af 2008.

3.2 Strukturudvikling.

Vort landbrugserhverv har gennem mange år haft tradition for at udvikle sig og haft god nytte af samarbejde med institutioner i og uden for Grønland. I forbindelse med en omlægning af erhvervsfremmestrukturen og bestræbelserne på at skabe nye indtægtskilder til landbruget vil det være formålstjenligt at lade Konsulenttjenesten for Landbrug indgå i et mere formaliseret samarbejde med øvrige erhvervsfremmeaktører.

KONSULENTTJENESTEN SOM EN VIGTIG DEL AF ERHVERVSFREMMEINDSATSEN

Aktivitet

Etablering af formaliseret netværkssamarbejde mellem Konsulenttjenesten for landbrug, andre erhvervsfremmeaktører samt GTE, Neqi A/S, INULI og ATI med årlige fællesmøder, afvikling af fællesaktiviteter målrettet fødevarersektoren samt skabelse af fælles portal om erhvervsfremme.

Antagelse

At der kan etableres et samarbejde som kan udvikles til skabelsen af et egentligt fødevarercenter i Sydgrønland, med et meget tæt samarbejde mellem Upernaviar-suk, Neqi A/S samt Inuili og hotelbranche samt detailhandel.

Tidsplan

Afvikling af et fælles møde mellem parterne senest i 2007, og etablering af links og beskrivelse af relevante aktiviteter på – erhvervsfremmeportalen www.inussuk.gl senest i 2008.

3.3 Rammebetingelser for landbrugserhvervet

Overordnet set er det væsentligt for landbrugssektoren, i lighed med hvad der er gældende for andre sektorer, at have stabile og velegnede rammer at drive virksomhed inden for. Med henvisning til den store offentlige involvering i forskellige støtteordninger er det relevant at overveje og eventuelt at tilpasse den førte politik og dens virkning i forhold til de politiske mål med det sigte at opretholde landbrugsproduktionen her i landet.

Den hidtidige interesse for at gøre brug af adgangen til at få tilskud til egentlige udviklingsaktiviteter fra Hjemmestyret har været mindre end forventet og ønskeligt.

Der er tale om beskedne beløbsstørrelser, i 2007 på 300.000 kroner, som kun har haft en marginal virkning på landbrugsudviklingsprojekter. De er primært anvendt til studierejser og mindre præliminære udviklingstiltag.

Hvorimod der har været anderledes pres på de ordninger, som er ydet som udviklingsstøtte over erhvervsstøtteordningen i form af rente- og afdragsfrie lån. De nuværende rammer for udviklingsstøtte over erhvervsstøttemidlerne til landbrug er for 2007 reduceret til 2 mio. kroner, hvilket på ingen måde modsvarer det reelle behov for udviklingsmidler. Dette forhold bør søges ændret ved at revurdere bevillingsrammerne til udviklingsstøttemidler over erhvervsstøtten, jf. afsnit 2.4.

BEDRE FORMIDLING AF ADGANGEN TIL STØTTE TIL UDVIKLINGSTILTAG

Aktivitet

Skabe forståelse for nødvendigheden af større bevillinger til udviklingsmidler og udmøntningen heraf; for derigennem at kunne realisere de landbrugs-politiske visioner.

Målrettet formidling af mulighederne for at opnå tilskud til udviklingsprojekter, herunder mulighederne for at egenfinansieringen til projekterne kan ske via værdien af eget arbejde. Afdækning af et eventuelt behov for at justere den gældende bekendtgørelse om tilskudsordningen for at skabe øget interesse for at gennemføre projekter.

Antagelse

At den finanslovsmæssige ramme har sammenhæng med de landbrugs- og finans-politiske målsætninger, og at det antages, at der er stabilitet i udviklingsprocessen.

Tidsplan

En prioriteret udviklingsplan fastlægges i løbet af 2007 og 2008 med tilknyttede budgetter for en 10 årig periode, herunder konkrete 3 eller 5 årsplaner.

3.4 Større indtjening gennem fokus på at optimere hele værdikæden

Der er øget erkendelse inden for landbrugssektoren af, at et samarbejde mellem aktørerne i hele værdikæden fra primærproducent til afsætningsleddet bidrager til en øget indtjening og forbedret konkurrenceevne. Sådanne samarbejder kunne både medvirke til at skabe nye nicheproduktioner og optimere resultatet inden for eksisterende driftsgrene.

Det er helt nødvendigt for erhvervets fremtid, at der gennem produktudvikling og rationalisering inden for alle områder kan skabes en større og større værditilvækst.

Der skal skabes driftsøkonomisk overskud gennem effektivitet og udvikling.

Dette vil på den anden side også give grundlag for en målrettet offentlig støtteindsats på uddannelses- og udviklingsområdet.

Støtteformer, som også vil kunne finde accept i det internationale samarbejde indenfor WTO, som Grønland har tilsluttet sig.

Herudover skal markeds- og produktionsudvikling indgå som væsentlige forudsætninger for forøget indtjening i landbrugserhvervet.

3.5 Forbedrede markedsforhold

Udfordringerne på dette område kan summarisk opgøres som følger:

- Øget konkurrence på fødevarer på verdensplan og koncentration i detailhandel.
- Liberalisering af den globale handel og deraf følgende eventuelt pres udefra, for at vi skal omlægge landbrugspolitikken.
- Større krav fra forbrugere, herunder til kvaliteten og simpliciteten af produkterne.
- Typisk høj-prisvarer, der i perioder med lavkonjunktur kan give afsætningsproblemer.
- Begrænset produktion giver ringe kapacitetsudnyttelse i forarbejdningssektor.

Den globale fødevarerindustri har i de seneste år konsolideret sig. Antallet af aktører i både produktion og salg bliver færre og større.

Udviklingen er specielt båret af detailhandlens ønske om ekspansion og opnåelse af stordriftsfordele. Specielt i den vestlige verden domineres detailmarkedet af få dominerende kæder. I takt med at detailhandlen er voksende, har producentleddet været nødsaget til at følge væksten, da de ellers ikke har været i stand til at servicere de stadig voksende detail-kæder. Denne udvikling ventes at fortsætte. Da den interne konkurrence fortsat stiger om kundernes gunst, falder fødevarerpriserne i forhold til den generelle økonomiske udvikling, og en stadig mindre del af husstand indkomsten anvendes til fødevarer.

Selvom Grønland er et lille, og i nogen grad isoleret marked, vil forbrugerne i Grønland via detailhandlens indkøbsaftaler også få glæde af kampen på det globale marked. Konkurrencen over for de lokalt producerede fødevarer, såsom lammekød vil fortsat stige.

Det må konkluderes, at producenterne i Grønland (prima og sekundær) ikke skal regne med at priserne fremover vil stige, tværtimod vil der for at opretholde markedsandele formentlig skulle ske en løbende reduktion i detailpriserne set i forhold til den øvrige prisudvikling.

Det giver også udefra et pres på en effektivisering af den grønlandske landbrugsproduktion og dermed også krav til en større rentabilitet hos de enkelte producenter med deraf følgende behov for en løbende strukturtilpasning.

En af forudsætningerne for at opretholde de relativt høje priser vil være

- at kunne levere produkter af en meget høj kvalitet,
- at dokumentere samt
- at være i stand til at markedsføre produkterne professionelt til de relevante kunder.

3.6 Producentvilkår

Udfordringerne på dette område kan summarisk opgøres som følger:

- De naturgivne forudsætninger er mere marginale end for de væsentligste konkurrenter på verdensmarkedet vedr. lammekød, Australien, New Zealand og Argentina.
- Indtjeningen ved landbrugssektoren skal holde trit med udviklingen i indtjeningsmulighederne i andre erhverv.
- Løbende krav om effektivisering af produktionen.
- Relativt få producenter arbejder systematisk med avlsarbejde.
- Behov for at variere indtjeningsgrundlaget.

Inden for de seneste år har der været tendens til, at nogle fåreholdere har forladt erhvervet i en relativ ung alder. Dette har i flere tilfælde ikke været de fåreholdere, som har haft de dårligste resultater, men fordi den alternative indtjening i andre sektorer har været bedre.

Samtidig har det været en tung proces at få professionaliseret hele landbrugserhvervet hurtigt nok til at imødegå de generelle udfordringer som producenterne har stået overfor. De offentlige - bevillinger til rådgivnings-, uddannelses- og forsøgsvirksomheden har været noget svingende over årene med deraf følgende problemer med at skabe en kontinuerlig indsats.

Desuden har en uforholdsmæssig stor del af indsatsen måttet rettes mod meget basale problemer hos en række landmænd. Det viser, at der er et kompetenceudviklingsbehov i forhold til både de traditionelle produktioner og til at kunne skabe større indtjeningsmuligheder gennem nye aktiviteter.

3.7 Uddannelsesvilkår og forsøgsvirksomhed

I en verden i hastig udvikling er det helt nødvendigt at alle erhvervssektorer – og herunder også landbruget - fastlægger en målrettet uddannelsesindsats.

Det gælder for potentielle nye erhververe, men i lige så høj grad for allerede etablerede erhververe, hvis viden forældes meget hurtigt i en verden, hvor teknologiudviklingen går så stærkt, som vi kender det i dag.

Derfor vil det også være helt naturligt, om forsøgs-, uddannelses- og efteruddannelsesvirksomhed henlægges bevillingsmæssigt fra landbrugsstøtte til de egentlige bevillinger under uddannelsesområdet.

Det vil videre være hensigtsmæssigt at et brancheudvalg og forsøgsudvalg nedsættes under Direktoratet for erhverv og erhvervsuddannelser, i samarbejde med Landbrugsrådet. Denne kreds som må formodes at have de relevante ressourcer og kompetencer til at kunne fastholde og udvikle et højt uddannelsesniveau og relevant forsøgsvirksomhed indenfor landbrugserhvervet.

Landsstyret ønsker at den generelle ekstraordinære uddannelsesindsats frem mod selvstændiggørelse også omfatter uddannelse indenfor landbrugserhvervet.

3.8 Støttevilkår

Landsstyret anser det for helt essentielt, at landbrugsstøtte primært gives som udviklingsstøtte/strukturstøtte og kun i begrænset omfang, som driftsstøtte.

Der kan peges på to typer af direkte udviklingsstøtte til landbrugsformål, henholdsvis som produktudviklingsstøtte og som etableringstilskud i forbindelse med fåreavl.

Produktudviklingsstøtten minder om de ordninger, der gives til eksempelvis turismesektoren og de såkaldt landbaserede erhverv.

Etableringstilskud kan principielt ydes i forbindelse med etablering af nye fåreavlersteder samt ved modernisering af eksisterende, som kompensation for manglende indtjening i etableringsfasen.

Herudover burde det overvejes, om der skulle gives støtte til brugssammenlægninger i det omfang sådanne sammenlægninger kan fremme indtjeningsevnen i erhvervet.

Udover de direkte udviklingstilskud bidrager Grønlands Hjemmestyre allerede i dag med støtte til udvikling af landbrugserhvervet gennem opretholdelse af rådgivnings-, administrations-, samt forsøgs- og uddannelsesaktiviteter, som i dag er organiseret i Konsulenttjenesten for Landbrug under Landbrugsrådet. Formålet med kompetenceudviklingsaktiviteterne er især at bidrage til en effektivisering af erhvervet for herigennem at hjælpe erhvervets udøvere til at forbedre driften på de enkelte gårde gennem forsøg med afprøvning af nye metoder og introduktion af disse i erhvervet samt målrettede rådgivnings- og kursusaktiviteter.

Konsulenttjenesten varetager flere administrative opgaver for det offentlige, dels omkring administration af landbrugsstøtten, kontrolfunktioner ift gældende love og bekendtgørelser samt arealanlægninger og ansøgninger om erhvervsstøttelån, dels i relation til blandt andet regnskabsudarbejdelse for landmændene. I et vist omfang betaler landbrugerne for disse ydelser.

BEDRE INCITAMENTER GENNEM EN ÆNDRET STRUKTURPOLITIK

Aktivitet

Landsstyret fremkommer med et forslag til en konkret udmøntning af tilskuddene for 2009-2015, efter høring af Landbrugsrådet. Forvaltningen igangsætter arbejdet for at undersøge fordele ved at overflytte uddannelse og forsøgsvirksomhed fra ressortområdet fiskeri, fangst og landbrug til ressortområdet for erhvervsuddannelser.

Antagelse

At Landstinget vedtager en samlet ramme for tilskud til landbrugserhvervet indenfor rammerne af de landbrugspolitiske målsætninger. Herudover at Landstinget vedtager en samlet ramme for de nødvendige uddannelses- og forskningsmæssige tiltag.

Tidsplan

Forslag fra Landsstyret efter høring af Landbrugsrådet for 2009-tilskud ligger klar ultimo 2007.

I forbindelse med formuleringen af den efterlyste revision af tilskudspolitikken bør det indgå i vurderingerne i hvilken grad følgende hensyn er tilgodeset i et forslag til et givent tilskud:

- Om det giver incitament til at forbedre driften og dermed økonomien i produktionen
- Om det tilskynder til at gennemføre en miljømæssig forsvarlig driftsform.
- Om det tilskynder til at opnå en bedre kapacitetsudnyttelse i erhvervet.
- Om det bidrager til at mindske strukturproblemerne i fåreavlen, herunder giver tilskyndelse til udvikling af andre indtægtskilder end salg af lammekød.
- Om det er let at administrere.

4. Landbrugsproduktion – produkter

Tilvejebringelse af et bredere indtjeningsgrundlag

Et bredere indtjeningsgrundlag i landbruget skal medvirke til at den enkelte bedrift bliver mindre ensidigt afhængig af indhandlingspriserne på lammekød og de naturgivne svingninger i produktionen.

Mulighederne for at skabe alternative indtægter vil typisk variere fra sted til sted og afhænge af afsætningsmuligheder, geografiske og infrastrukturelle forhold samt de personlige forudsætninger hos

den enkelte landmand. Der bør derfor ikke alene fokuseres på mulighederne for at skabe indtægter fra egentligt landbrug, men også udvide indtægterne fra eksempelvis turisme, brugs- og kunsthåndværk samt sæsonbetonet fiskeri. En udvidelse af disse indtægter vil dog kræve at der forefindes muligheder for finansiering af investeringer i forbindelse med alternative indtægtskilder.

Endvidere kunne det være en mulighed på sigt, at det grønlandske landbrug kan eksportere højkvalitets og eksklusive varer til det kræsne internationale gourmetmarked.

4.1 Grønsags- og kartoffelproduktion

Dyrkning af majroer har i mange år været en vigtig biindtægt for en række fåreholdere. Majroer er en årssikker og populær afgrøde – men ofte udbydes for store mængder som mætter det lokale marked og trykker priserne.

Produktionen af kartofler er steget mærkbart i de seneste år, og lå på ca. 70 tons i 2006.

Udbygningen kan ske på lokaliteter med en let og stenfattig jord, på steder uden stor risiko for sommer-nattefrost samt med læ for sommerføyhnen. Kartoffelproduktion er blevet en betydelig indtægtskilde for enkelte landmænd.

Det er sandsynligt at der kan ske en større udvidelse, men det fordrer en maskinisering hos de største kartoffelproducenter. Denne mekanisering vil fordrer finansiering af specielt optagningsudstyr. Desuden påvises i nogle tilfælde, at der kan være behov for vidensopbygning omkring behandling og lagring af høstede kartofler for at undgå forrådnelse og skader efter forkert lagring.

Grønsagsproduktion, udover dyrkning af majroer og kartofler samt den produktion, som finder sted i Upernaviarsuk og Nuup Kangerlua, er af en megen beskeden størrelse.

Det er særligt de importerede ”flyfriske” grønsager, som de lokalproducerede grønsager kan konkurrere med, da de importerede grønsager er pålagt store fragtomkostninger.

Uden tvivl er der et potentiale for udvikling af grønsagsproduktionen, men dette fordrer bygningen af større drivhuse. Grønsagsproduktion i større stil, med drivhuse på 2-3000 m², vil være heltidserhverv.

Væksthusgartneri vil efter al sandsynlighed være muligt at drive på kommercielle vilkår, men det forudsætter en løsning af de logistiske forhold i henseende til transport fra gartneri til forbruger – både i forhold til regularitet og omkostningsniveau.

Mindre brugsenheder med mindre moderfårsbesætninger, nær byer og større bygder, vil sandsynligvis være de mest oplagte lokaliteter for anlæggelse af mindre gartnerier som bierhverv, i tilknytning til fåreavl.

4.2 Træplantning og plantageanlæggelse

I lyset af den globale opvarmning og de indhøstede erfaringer fra de sidste 50 års erfaringer med træplantning i Sydgrønland kan det overvejes at støtte anlæggelsen af plantager ved grønlandske

gårde; efter islandsk model. Træplantning støttes fra det offentlige i såvel Nordnorge, Færøerne og Island. Erfaringerne har vist at det er muligt at få skov til at vokse i Sydgrønland, og et varmere fremtidigt klima vil sikkert forbedre betingelserne for trævækst.

Det kunne tænkes at der, i tilknytning til opdyrkningsbestræbelserne, støttes med mindre beløb til en opbygning af plantager i visse særligt gunstige områder af det sydgrønlandske landbrugsområde; med tanke på indkøb af planter samt hegning.

4.3 Turisme

Siden 1970'erne har der været vandrehjem ved enkelte fåreholdersteder i Qassiarsuk-området, som har givet en kærkommen indtægt i sommerperioden.

Der arbejdes på en videreudvikling af turismen indenfor landbruget, hvor der i højere grad satses på servicering af turisterne. Herunder med bispisning af turisterne med gårdens egne produkter, samt med en generel højere standard af faciliteterne for turisterne.

Konsulenttjenesten har tidligere sammen med Greenland Tourism arrangeret en studietur for fåreholdere til Italien i relation til agroturisme. Der er endvidere et godt samarbejde med Destination South Greenland, og der er i den forbindelse gennemført fælles konsulentbesøg på fåreholderstederne samt foredrag/informationsmøder.

Der arbejdes pt. på at skabe en kontakt til det islandske bureau for bondegårdsferie, for dels at udveksle erfaringer men også med tanke på fælles markedsføring.

4.4 Husflid

Ægtefæller og/eller samleverne til fåreholderne har i de seneste år beskæftiget sig med husflid, som et indtægtssupplement. Fåreuld anvendes ikke alene til strikkevarer, sokker, trøjer m.v., men også til produktion af f.eks. filthjemmesko Tørrede siv og græsarter anvendes til fletning m.v..

4.5 Mælke- og oksekødsproduktion

Efter re-introduktionen af kvæg i 1998 er der ved starten af 2006 i alt 4 små besætninger med malke- og kødkvæg, med i alt 24 dyr.

Upernaviarsuk forsøgsstation forbereder en etablering af en malkekvægsbesætning med et mini-mejeri med henblik på produktion af konsummælk og yoghurt. Målet er at belyse de kommercielle muligheder indenfor mælkeproduktion i Grønland.

Endvidere udvikler en privat landmand, i samarbejde med Upernaviarsuk forsøgsstation, en produktion af kødkvæg – med baggrund i en bestand af irske dexterkøer.

Problemet for en videre udvikling af kvægholdet i Sydgrønland er blandt andet manglende finansieringsmuligheder for nyinvesteringer, da der er tale om betydelige etableringsomkostninger.

4.6 Pelsdyrproduktion

Der har tidligere været pelsdyrproduktion i Grønland, men siden 1990 har produktionen været indstillet. Pelsdyrproduktion alene, eller i kombination med fåreavl, kan være en mulighed, men det

fordrer en massiv uddannelsesindsats samt opbygningen af en sikker ”infrastruktur” for frem-skaffelsen af foderet i form af fiskeaffald, slagteaffald og overskydende sælkød fra fangererhvervet. Et fremtidigt torskefiskeri kan måske være ressourcegrundlaget for nye pelsdyrfarme. Der blev i foråret 2003 gennemført et introduktionskursus i pelsdyravl for fåreavlerne, i regi af Konsulenttjenesten.

Desuden har Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug givet støtte til et enkeltstående projekt med chinchilla. Chinchilladrift kræver dog udveksling af avlsdyr for at undgå indavl og dermed kvalitetsreduktion. Chinchilladriften sker i samarbejde med Great Greenland A/S, der står for salget af skindene på pelsauktioner i Glostrup.

Pelsdyrproduktion kører over det meste af verden på rent kommercielle betingelser, og er således alene afhængig af verdensmarkedsprisen på skind. Der er tale om et meget konkurrencepræget mar-ked med store udsving i priser, som fordrer en stor faglig indsigt og dygtighed fra pelsdyravlerens side.

4.7 Tamrenhold

I dag forefindes der to tamrenholdere i Grønland, begge i Narsaq kommune, og produktionen er primært baseret på eksport blandt andet på grund af en næsten fri jagt på vildren, som både mæng-demæssigt og prismæssigt presser markedet i Grønland for rensdyrkød.

Der er i antal stor forskel på de to besætninger. Den ene omfatter ca. 200 tamrener, medens den anden omfatter ca. 2.200 dyr.

Vegetation på koncessionsområdet er fortsat god. I vintermånederne kan tamrenerne komme uden-for koncessionsområdet, når der er vinteris, men dyrene samles ved hjælp af snescooter. De seneste år holder dyrene sig indenfor koncessionsområdet, idet der ikke dannes is i forbindelse med klima-ændringen.

Det er ønskeligt, at man foretager nøjagtig optælling af tamrenerne samt foretager nye vege-tationsundersøgelse for at kortlægge situationen for tamrenhold og fårehold.

Tamrenhold vil være hensigtsmæssig i områder med overskydende græsningsmuligheder. Der er meget store uudnyttede græsningsområder i SV-Grønland for tamrenhold.

Tamrenholdererhvervet i Grønland drives under meget anderledes rammebetingelser end i eksem-pelvis EU, blandt andet med langt mindre offentlige støtte, end hvad der er tilfældet hos de nærme-ste konkurrenter; såvel med tanke på direkte prisstøtte som udviklingsstøtte. Disse rammebetingel-ser bør analyseres nærmere i forbindelse med en eventuel udbygning af tamrenholdet i SV-Grønland.

4.8 Fjerkræproduktion

Der har tidligere været en mindre produktion af æg på enkelte gårde til lokalt salg, men denne pro-duktion er nu ophørt. Den nuværende produktion er således kun til eget forbrug på gårdene. En re-

introduktion af ægproduktion vil være under stærk konkurrence fra importerede æg, og en udvikling vil fordre en ændring af reglerne for æggenes holdbarhed.

Der er således en dispensation for danske regler for salg af æg i Grønland, hvorved det i Grønland er muligt at sælge op til 3 måneder gamle æg. Denne dispensation gør det ikke muligt at have en konkurrencefordel ved en lokal produktion af friske æg.

5. Landbrugets økonomi

Som nævnt i afsnit 2 tilføres landbruget direkte offentlige midler samlet på i alt 12,6 mio. kr. i 2007. Dette niveau har varieret en del over tid, men afspejler generelt misforholdet mellem de kommercielle indtjeningsmuligheder og omkostningerne ved at drive landbrug.

Der har ikke i den administrative centrale forvaltning været foretaget konsekvente økonomiske analyser af landbruget.

Dette forhold agter Landsstyret at rette op på, således at der fremover kan gives de bevilgende myndigheder et opdateret billede af den økonomiske situation i landbrugserhvervet.

Der vil blive foretaget økonomiske analyser i nært samarbejde mellem forvaltningen og landbrugserhvervet. Vurderingen vil inkludere hvilke rationaliseringspotentialer der forefindes; ved eksempelvis udvidelser eller sammenlægning af bestående besætninger og/eller landbrug. Derved vil Landsstyret til stadighed være i besiddelse af et opdateret billede af den økonomiske og driftsmæssige situation i landbrugserhvervet.

Det er en prioriteret opgave, hvorfor det er hensigten at der inden udgangen af 2007 fremlægges præcise tilkendegivelser om tilskudsbehov, både med hensyn til de direkte landbrugstilskud såvel de udviklingsmidler baseret på forskellige typer af brugsstrukturer, relateret produktion, indkomstforhold med videre.

Af ovennævnte årsag har det ej heller været muligt i nærværende Landbrugspolitiske redegørelse at fremkomme med mere præcise tilkendegivelse om tilskudsbehov i landbruget baseret på forskellige typer af brugsstrukturer, relateret produktion, indkomstforhold mv.

Generelt kan der siges om erhvervssubsidier, at de kan have den konsekvens, at de kan føre til ineffektivitet i erhvervet. Såfremt erhvervsstøttemidlerne i Finansloven bliver skåret ned, som det fremgår i overslagsårene i Finanslov 2007, kan det blive nødvendigt at sikre landbrugets finansielle tilskud gennem andre støtteordninger.

5.1 Driftstilskud

En oversigt over driftstilskud siden 1999 fordelt på tre hovedgrupper ses i nedenstående tabel (tallene er hentet fra Landskassens regnskaber):

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Indhandlingstilskud	4.380	3.500	7.700	5.700	5.025	5.725	6.525	6.912
Strukturtilskud	350	350	492	500	400	3.900	3.900	3.900
Etableringstilskud	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200
I alt	6,930	6,050	10,392	8,400	7,625	11,825	11,625	13,012
Antal brug	51	51	47	47	47	47	51	51
Gns. direkte tilskud	0,134	0,119	0,221	0,178	0,162	0,252	0,228	0,255
<i>Driftstilskud slagteri</i>	-	-	-	-	-	1,800	1,575	1,188

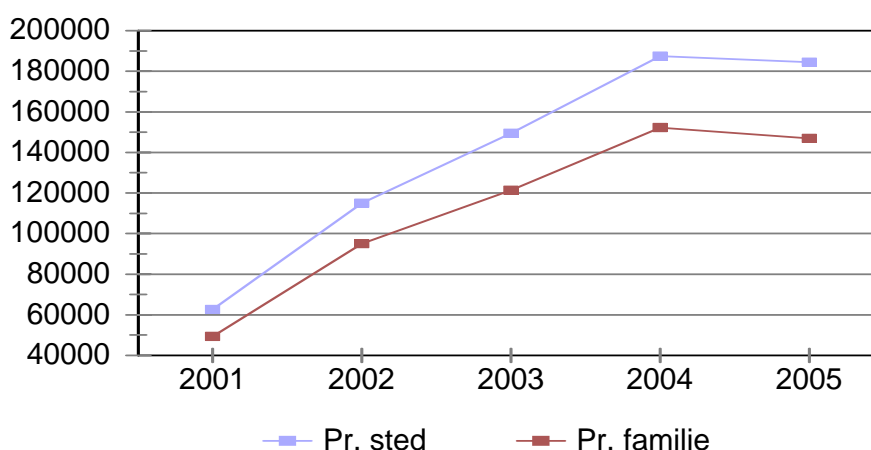
Strukturtilskuddet i perioden 1999-2000 var et gødningstilskud, mens at der fra 2004 har været tale om et strukturtilskud til moderfårspræmier, uldproduktion samt kartoffelproduktion.

Arten og omfanget af driftstilskud til landbrugssektoren (inkl. slagteriet) har, som det fremgår af tabellen varieret gennem årene, men dog med en jævn stigende trend.

Sammenholdes driftstilskudstabellen med udviklingen i indkomsterne, ses et tydeligt sammenfald, da indkomsterne for de enkelte færeholder også i den omhandlede 8 års periode har været jævnt stigende.

Egenløn pr. sted & pr. familie

Udvikling af egenløn 2001-2005

(Kilde: SPS marts 2007)

Tallene for årene 1999 til 2005 er regnskabstal, medens tallet for 2006 er bevillingstal, da regnskabet for 2006 ikke foreligger på nuværende tidspunkt.

Det skal bemærkes, at strukturtilskuddene vil blive evalueret efter slagtingen i 2007, jfr. Finansudvalgets ønske herom fra iværksættelsen af tilskuddet i 2004.

Det forhold, at landbruget har så relativt gunstige tilskudsordninger bliver ikke sjældent af iværksættere på andre områder brugt som argument for at få lignende muligheder at operere under. Dette er hverken muligt eller ønskeligt, idet det vil give strukturproblemer og skabe konkurrenceforvridning samt øge udgiftspresset i en tid, hvor det politisk prioriteres at satse på uddannelse, sundhed og social- og arbejdsmarkedsområdet.

5.2 Samfundsøkonomi

Udfordringerne på dette område kan summarisk opgøres som følger:

- Strukturpolitiske behov for at synliggøre omkostningerne til infrastrukturydelser.
- Behov for at analysere infrastrukturudbygningen i de landbrugsrelaterede områder med henblik på at skabe en koordineret udvikling mellem disse og landbrugserhvervets udvikling.
- Ønsker om at kunne nedbringe landskassens omkostninger til erhvervstilskud, henholdsvis at optimere det samfundsøkonomiske udbytte af de anvendte midler.
- Fremelske en større efterspørgsel og heraf følgende øget produktion af grønlandske fødevarer.

Landbrugssektoren kan ikke ses isoleret fra andre erhverv eller fra de overordnede behov af mere strukturel karakter, som samfundet står over for i bestræbelserne på at skabe en mere selv bærende økonomi. Dette indebærer blandt andet, at der skal skabes en større gennemskuelse i forhold til omkostninger til opretholdelse af forskellige former for offentlig service, fjernelse af u hensigtsmæssige former for krydssubsidiering m.v.

Sådanne omlægninger vil ofte kunne resultere i omlægninger og indretning af forskellige former for kompensationsordninger i form af særlige tilskud målrettet erhverv og forbrugere, som i den forbindelse står over for at skulle betale en højere pris for et given ydelse. Samtidig vil der typisk være et pres på at aftrappe sådanne tilskudsordninger over tid.

Det er videre vigtigt at fremstille landbrugets hovedtal i samme kontekst som i andre lande; med tanke på betegnelserne af de enkelte tilskuds- og støtteformer.

Omvendt er det også Landsstyrets politik at øge hjemmemarkedsproduktionen af fødevarer, herunder at udvikle landbrugssektoren. Disse målsætninger er ikke nødvendigvis helt sammenfaldende, hvilket de seneste års udvikling har vist på landbrugsområdet.

Dette modsætningsforhold har medvirket til at skabe en usikkerhed omkring fåreavl, som ikke har været hensigtsmæssig for erhvervsudøvere eller andre aktører inden for fødevarerektoren. Derfor bør en kommende landbrugspolitik så vidt muligt bidrage til at skabe en større klarhed over den ønskede udviklingsretning og give mulighed for at kunne foretage nødvendige investeringer i tiltro

til, at denne holdes. Ligesom Landsstyret vil tilstræbe, at der er sammenhæng mellem den ønskede landbrugspolitik og de i Finansloven afsatte midler hertil.

SAMMENHÆNG MELLEM LANDBRUGSPOLITIKKEN OG ANDRE POLITIKOMRÅDER

Aktivitet

Forvaltningen og Landbrugserhvervet foretager med ca. 5 års mellemrum en samfundsøkonomisk vurdering og evaluering af erhvervet

Antagelse

At den vedtagne landbrugspolitik implementering bliver synlig og overskuelig

Tidsplan

Første vurdering foreslås gennemført i 2010

6. Øvrige politiske hensyn

6.1. Internationale forpligtelser

WTO (World Trade Organisation)

Overordnet må det konstateres, at de naturgivne betingelser for at drive landbrug i Grønland er vanskelige, samtidig med at landbrugssektoren generelt er subsidieret og præget af beskyttelsesforanstaltninger i stort set alle lande i verdenen.

Uden subsidier og en eller anden form for beskyttelse vil landbrugsproduktionen i Grønland blive meget lille eller helt forsvinde.

Tilskudspolitikken og afgiftsbeskyttelsen af fåreavlen kan ikke ses uafhængigt af de forpligtelser, som Grønland står over for i forhold til WTO.

Beskyttelsen af vores lammeproduktion er ikke umiddelbart sammenlignelig med andre lande, hvor 1) driften er meget større – også forholdsmæssigt og 2) den økonomiske konsekvens af erhvervet væsentligt mere betydningsfuldt. Antallet af får virker ikke særligt højt. Således vil det svække argumentet om, at beskyttelse af lammeproduktion er strengt nødvendig. Dette kan have en strategisk betydning for, hvordan vi indretter os efter WTO-regelsættet.

På nuværende tidspunkt har Grønland ikke notificeret sine støtteordninger over for WTO, men har besluttet, at støtteordningerne skal blive notificeret. I det videre arbejde hermed vil Grønland – i

lighed med andre marginale landbrugsnationer – tilstræbe sig til at få forhandlet og tilpasset sine støtteordninger på den for Grønland mest fordelagtige måde.

Der vil i den kommende tid blive gennemført aktiviteter, som skal tilvejebringe et bedre grundlag for en eventuel tilpasning af især støttepolitikken, så den på den ene side søges afstemt med WTO-aftalekomplekset og på den anden side ikke kommer til at virke unødigt hæmmende for udviklingen af landbruget.

TILPASNING AF LANDBRUGSPOLITIKKEN TIL DEN INTERNATIONALE UDVIKLING

Aktivitet

Udenrigsdirektoratet gennemfører i samarbejde med Udenrigsministeriet og Danmarks Eksportråd konsultationer og møder, hvor det søges skabt konkret viden om, i hvilken udstrækning det kan blive nødvendigt at tilpasse landbrugsstøtteordningerne og hvordan det videre forløb bedst kan tilrettelægges.

Antagelse

At der overordnet politisk ønske om dels at notificere alle grønlandske støtteordninger i forhold til WTO, dels at gå aktivt ind i en proces med henblik på at skabe de bedst mulige vilkår for at kunne videreudvikle de berørte erhverv, herunder landbruget.

Tidsplan

Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug og Udenrigsdirektoratet vil i samarbejde med relevante danske samarbejdspartnere føre drøftelser med WTO og WTO's medlemslande med henblik på at afklare, på hvilken måde de grønlandske støtteordninger kan tilpasses reglerne i WTO og hvordan det videre forløb bedst tilrettelægges.

Nordisk Ministerråd

Direktoratets Landbrugsafdeling har et medlemskab i komiteen for Jord- og Skovbrug under Nordisk Ministerråd, men deltager kun, når der er sager af interesse for Grønland, eksempelvis genetiske ressourcer, arktisk vindue og i projekter, hvor der er fælles interesse for de nordiske lande.

6.2 Fokuseret og efterspørgselsstyret rådgivning og uddannelse

Rådgivningsvirksomheden målrettet erhvervet er den vigtigste aktivitet i Konsulenttjenesten for Landbrug, hvorfor det er væsentligt at denne har en god kvalitet og afspejler behovene både set i forhold til den enkelte og til de overordnede udfordringer, som landbruget står over for.

Men rådgivningsaktiviteten er også helt essentiel for landbrugerne, hvorfor disse må indse, at rådgivning er en del af omkostningerne ved at drive erhverv.

Landsstyret vil således anse det for helt relevant, at Konsulenttjenesten opkæver nogle passende gebyrer for de ydelser, der leveres til brugerne.

Løbende efteruddannelse

Efterspørgslen efter meget basal rådgivning kan nedbringes via efteruddannelsesaktiviteter målrettet primærproducenterne, ligesom udvikling af nye indtægter typisk stiller krav om øget uddannelse. En del af disse efteruddannelsesaktiviteter vil med fordel kunne varetages af andre end Konsulent-tjenesten for Landbrug.

EFTERUDDANNELSESINDSATS MED ØGET EFFEKT

Aktivitet

Løbende evaluering af efteruddannelsesindsatsen, dokumentation af indsatsen, udformning af årligt kursuskatalog ud fra erhvervets behov.

Antagelse

Der i samarbejde med blandt andre de øvrige erhvervsfremmeaktører og relevante fagskoler kan gennemføres kurser, som er af interesse i forbindelse med udviklingen af landbrugserhvervet.

Tidsplan

Årlig dokumentation for efteruddannelsesvirksomheden i Landbrugsrådets beretning. Afdækning af behovene hvert år i marts efter vintermøder.

Tiltrækning af flere unge til landbrugssektoren

Der er tradition for at fokusere på uddannelse inden for landbruget, også i samarbejde med nabolandene. Dette er et godt fundament at have, idet kravene til grunduddannelsen er stigende, herunder i forhold til at kunne skabe en mere diversificeret driftsform. Det er væsentligt for en fortsat videreudvikling af erhvervet, at det formår at tiltrække unge og at disse gennemfører en relevant kompetencegivende uddannelse.

FLERE KVALIFICEREDE UNGE IND I LANDBRUGSSEKTOREN

Aktivitet

Udarbejdelse af informationsmateriale omkring landbrugsuddannelserne med henblik på at tiltrække flere kvalificerede ansøgere til uddannelsen.

Antagelse

At det fortsat vil være muligt at indgå samarbejdsaftale med skoler og praktikværter i udlandet, der modsvarer behovet.

Tidsplan

Færdiggørelse af materialet senest udgangen af 2008

Forsøgsaktiviteter for at skabe ny nødvendig viden

Viden er en forudsætning for erhvervsudvikling. Det er ingen nyhed inden for landbruget, hvor der i en lang årrække har været gennemført forsøgsaktiviteter, som i dag er centreret omkring Forsøgsstationen Upernaviarsuk. Forsøgsvirksomheden er i sagens natur begrænset her i landet, hvorfor en stor del af den viden, som formidles via Konsulenttjenesten for Landbrug baserer sig på udenlandske erfaringer.

Det er dog vigtigt fortsat at have nogle forsøgsaktiviteter, som foregår under grønlandske forhold, så resultaterne herfra er direkte anvendelige. Da der er meget begrænsede midler til rådighed, er det væsentligt at aktiviteterne er meget behovsorienterede i forhold til løsning af de udfordringer, som landbrugserhvervet står over for.

FORSØGSVIRKSOMHED TIL AT FREMME NYE PRODUKTIONER

Aktivitet

Udarbejdelse af et 3-årigt rullende program for forsøgsaktiviteterne i dialog med det nedsatte forsøgsudvalg.

Antagelse

At de økonomiske rammer omkring forsøgsvirksomheden ikke forringes i perioden.

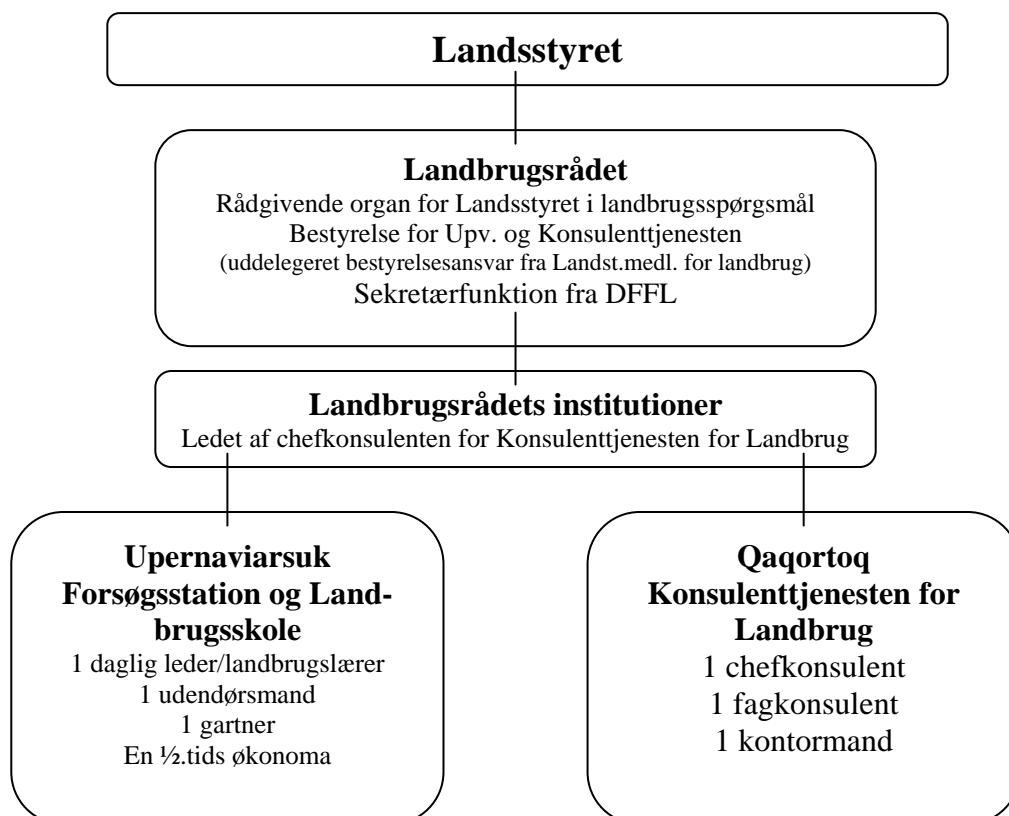
Tidsplan

Første 3-årige program godkendes i 2008 og fornyes løbende i hvert af årene frem til 2015 på samme tidspunkt af året.

Bilag 1

Landbrugsrådets nuværende organisationsdiagram:

Landbrugsrådets struktur og sammensætning fremgår af nedenstående diagram.

Som det fremgår af ovenstående, fremstår Landbrugsrådet som en slags bestyrelse for to forskellige institutioner indenfor landbruget, forsøgsstationen og landbrugsskolen i Uperviarsuk som den ene og Konsulenttjenesten for Landbrug i Qaqortoq som den anden.

Chefkonsulenten i Konsulenttjenesten har den overordnede ledelse for begge institutioner.

I denne struktur har Landbrugsrådet beslutningskompetencen over institutionerne med reference og ansvar overfor Landsstyret og den til en hver tid gældende politik.

Bilag 2

Oversigt over love, forordninger og bekendtgørelser om landbrug

Overordnet reguleres området gennem Landstingslov nr. 5 af 2. maj 1996 om landbrug. I medfør af denne lov er der udstedt 4 bekendtgørelser:

Nr. 20 af 8. september 1997 om tilsyn med landbrug.

Nr. 22 af 8. september 2000 om forvaltning af græsningsområder og husdyr.

Nr. 25 af 22. juni 2001 om fåre- og hestehold.

Nr. 26 af 22. juni 2001 om udviklingsfremme inden for landbrugssektoren.

Landbrugsrådet og dets virke er ikke lovreguleret ligesom fangst- og fiskerirådet er, i øvrigt jfr. afsnittet om organisationsstruktur vedr. Landbrugsrådet.

Herudover er der fortsat en bekendtgørelse i kraft, som er udstedt i medfør af Landstingslov nr. 1 af 21. april 1998 om fåreavl med senere ændringer:

Nr. 23 af 8. august 1993 om tilskud til etablering af fåreavlersteder.

Endelig er der i medfør af Landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 og landstingslov nr. 5 af 2. maj 1996 udstedt en bekendtgørelse:

Nr. 10 af 5. juli 2006 om rapportering ved indhandling af fangst- og fåreavlsprodukter.

Regelsættet omkring dyreværn, levnedsmiddelkontrol, miljø mv. reguleres af nedennævnte love med tilhørende bekendtgørelser.

Dyreværn:

Landstingslov nr. 25 af 18. december 2003 om dyreværn.

§ 65 i Bekendtgørelse af Kriminallov for Grønland, Lb nr.49

Landstingslov nr. 18 af 30. oktober 1998 om slædehunde samt hunde- og kattehold

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 15 af 19. juni 2003 om kommunale hunde- og kattevedtægter

Levnedsmidler:

Landstingsforordning nr. 17 af 28. oktober 1993 om kontrol med levnedsmidler og zoonoser

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 21 af 27. juli 1998 om levnedsmiddelvirksomheder.

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 1 af 2. februar 1994 om mærkning af levnedsmidler.

Bilag 3

Oversigt over støtte til landbrug i andre lande.

Landbruget i EU, som Grønlands primære handelspartner, er ligeledes reguleret og støttet på forskellig vis.

I store træk kan støtteordningerne i EU opdeles i følgende tre kategorier:

- **Prisstøtte**

EU's landbrugspolitik bygger oprindeligt på et højprissystem. Det betyder, at markedsprisen i EU holdes over verdensmarkedsniveauet ved hjælp af interventionsopkøb, importtold og eksportstøtte. Herved sikres et beskyttet marked, hvor forbrugerne betaler en højere pris end på verdensmarkedet. Prisstøtten finansieres af forbrugeren og kan dermed ikke aflæses af budgettet.

- **Direkte støtte**

EU's landbrugspriser er i de seneste år blevet reduceret, så de i høj grad ligger på niveau med verdensmarkedsprisen. Som delvis kompensation for prisfaldet modtager landmanden direkte støtte, herunder hektarstøtte og husdyrpræmier. Idet der er tale om en direkte støtte, der er finansieret af skatteyderne, kan denne støtte aflæses af EU-budgettet.

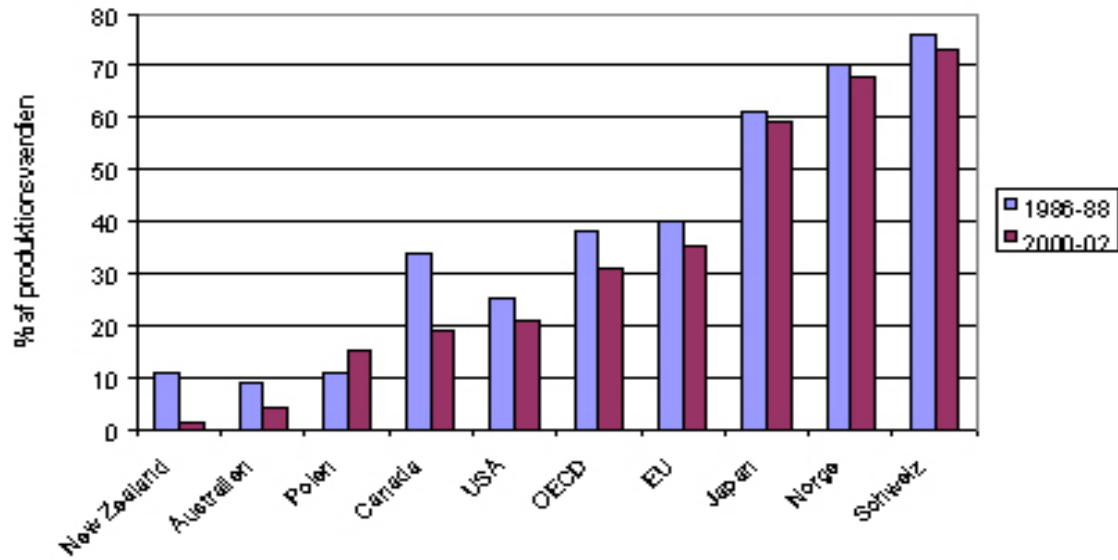
- **Landdistriktstøtte**

Dertil kommer støtte til udvikling af landdistrikter. Det omfatter bl.a. støtte til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, investeringsstøtte, støtte til yngre jordbrugere etc. Disse støtteforanstaltninger finansieres dels af EU og dels af nationalstaterne.

Landbrugsstøtten i EU er i årene 2000-2002 opgjort til 100 mia. euro om året. Det svarer til, at alle indbyggerne i EU i gennemsnit bidrager med små 2000 kr. om året (Kilde, Konsulenttjenesten). I en grønlandsk kontekst, med udgangspunkt i befolkningstallet, ville det svare til en årlig samlet landbrugsstøtte på *112 millioner kr.*

Landbrugsstøtten i EU er i nedenstående diagram sammenlignet med støtteniveauer i andre OECD-lande. EU's støtteniveau målt i procent af produktionsværdien ligger lidt over gennemsnittet i OECD-landene. New Zealand og Australien har efter massive reformer et meget lavt støtteniveau, mens USA ligger lidt under EU's niveau. I den anden ende af skalaen ligger Japan, Norge og

Schweiz, der fører en meget protektionistisk landbrugspoli-

tik.

Figuren viser støttens andel af produktionsværdien i forskellige lande i perioderne 1986-88 og 2000-02 (kilde: Konsulenttjenesten),

Bilag 4

Handlingsplan for landbrugssektoren forår 2007-2010

Tidspunkt	Emne	Initiativ/aktivitet
Maj / Juni 2007	Revision af lov om landbrug (landbrugsråd)	Nedsættelse af en arbejdsgruppe. Revision af loven til behandling under EM 2007. Rev. af Landbrugsrådets kommissorium samt forretningsorden.
November 2007	Reform af administrationen af erhvervsstøtte til landbrug	Nedsættelse af en arbejdsgruppe samt forslag til revision til rev. Erhvervsstøtteforordning om landbrug i høring. Herunder revurdering af det finansielle behov for at effektivisere og styrke mhp. produktionsudvidelse.
Oktober 2007	Konsulenttjenesten som en vigtig del af erhvervsfremmeindsatsen	Formalisering af netværks-samarbejde ml. Konsulenttjenesten og andre erhvervsfremmeaktører. Etablering af et fødevarercenter
November 2007/maj 2008	Større brugervenlighed i forvaltning af regler	Evaluering af gældende regelgrundlag på landbrugs-området mhp. smidiggørelse.
Juni 2008	Etablering af links	Fælles møde og beskrivelse af relevante aktiviteter på en fælles erhvervsfremmeportal
November 2007 til januar 2008	Bedre formidling af adgangen til støtte til udviklingstiltag samt Prioriteret udviklingsplan	Skabe forståelse for nødvendigheden af større bevillinger til udviklingsmidler. 10 års budgetter samt prioriteret udviklingsplan. Revision af tilskudspolitikken.
December 2007	Bedre incitament gennem en ændret strukturpolitik	Forslag til udmøntning af tilskuddene for 2009-2015
	Tilpasning af landbrugs-politikken til den internationale udvikling	Konsultationer og møder mellem UD, UM, Danmarks Eksportråd. Notificering af grønlandske støtteordninger ift. WTO
Årligt i marts måned	Fastlæggelse af en målrettet uddannelsesindsats samt en efteruddannelsesindsats med øget effekt	Løbende evaluering af efteruddannelsesindsatsen, udarbejdelse af kursuskatalog
1. januar 2008 eller 09	Ressortmæssig overførsel af uddannelse og forskning til SIIP	Nedsættelse af en arbejdsgruppe til planlægning af overdragelse.
Inden 1. januar 2008 el. 2009	Revision af bekendtgørelse af 12. september 1994 om fåreholderuddannelsen	Udarbejdelse af forslag til ændring i tæt samarbejde med Landbrugsrådet m.v.
Oktober 2008	Flere kvalificerede unge ind i landbrugssektoren	Udarbejdelse af informationsmaterialer omkring landbrugsuddannelserne
2008	Forsøgsvirksomhed til at fremme nye produkter	Nedsættelse af et forsøgsudvalg. Udarbejdelse af et 3-årigt rullende program for forsøgsaktiviteter
November / December 2008	Infrastruktur en væsentlig forudsætning for erhvervsudvikling	10 årsplaner. Udarbejde fortegnelse af eksisterende og en prioriteringsliste for investeringer i det fremtidige infrastrukturanlæg
Februar 2010	Sammenhæng mellem landbrugspolitikken og andre politikområder	Samfundsøkonomisk vurdering og evaluering af erhvervet.

DFFL April 2007 (Næste revision november 2007)